

**Euroopan unionin
osarahoittama**

PIK työpajakooste - loppuseminaari 9.4.2026

**Eveliina Asikainen, Tampereen Ammattikorkeakoulu, Korkeakouluopettaja
ilmastoviestijänä**

Ilmastoviestinnän ulottuvuudet

- Toimijuuteen kannustaminen
- Suhde tietoon
 - Miten tiedon lähde vaikuttaa tietoon
 - Uteliaisuus tiedon lähteisiin, miten tiedon lähteet ovat kytkeytyneet
 - Miten suhtaudumme palautteeseen/kysymyksiin, joita saamme
- Toiveikkuus
 - Miten ylläpitää toivoa, mutta ei naiivia uskoa
 - Toiveikkuuden vastakohtana välinpitämättömyys

Ilmastokasvatuksen polkupyörämalli

- Mitä tarvitaan ilmastoviestintään, joka saa aikaan muutosta
- ”Jotta pyörä pysyy pystyssä, on oltava toimintaa”
- Täytyy pyrkiä huomaamaan esteet, ja löydettävä keinoja purkaa esteitä
- Täytyy itse olla sitoutunut asioihin, jotta voi saada jotakin aikaan

GreenComp-osaamiskehys

- Mitkä ovat sellaisia osaamisia, jotka edistäisivät EU:n vihreän siirtymän politiikan edistymistä
- Löytyy suomeksi, linkki englanninkieliseen materiaaleissa
- Mehiläispesä kuvaa arvoja, jotka ajatellaan ilmenevän myös toiminnan viestimisessä
- Ajattelun taidot ovat energiaa, joka pyörittää järjestelmää (kuvassa siitepöly)
- Kukat kuvaavat visiointia, esimerkiksi siitä miten ammatti tai toiminta muuttuu ajan kuluessa
- Mehiläiset kuvaavat toimijoita, jotka yhdistävät kuvaajan muita tekijöitä.
- ”Yksinkertainen tapa auttaa aloitteellisuutta, on jättää sana ’mutta’ pois vastauksesta: ’joo hyvä idea, mutta ...’”

Opettajan kestävyysosaamisen merkistö

- Kehitetty EduSTA-hankkeessa
- Neljä osaamisaluetta (eriväriset osaamismerkkit)
- Osaamisalueet kuvaavat opettajan rooleja
- Eri osaamisalueille on vielä erilaisia osaamismerkkejä, jotka kuvaavat tiettyjä osaamisia/taitoja, joita kyseisiin osaamisalueisiin liittyen on tunnistettu

Keskustelusta

Epävarmuuden pedagogiikka nousi sekä oppilaiden opettamisen että tietoon perustuvan johtamisen osalta. Molempien kannalta termi oli sopivan käytännönläheinen ja toimintaa kuvaava.

Liisa Hyttinen, Pirkanmaan liitto, Verkostojen voima ilmastotyön edistämisessä**Case kiertotalous ja siihen linkittyvä verkostoyhteistyö**

- Kansallinen prosessi, johon Pirkanmaan maakuntakin lähtenyt mukaan
- Tämän jälkeen liitto alkoi koordinoimaan alueellista ryhmää
 - Alueen asioita vietiin tätä kautta osaksi valtakunnallista prosessia
 - Tiivistä kiertotaloustoimijoiden toimintaa alueella
- Pirkanmaa valittiin EU:n yhdeksi 12:sta kiertotalousaloitteen pilottialueeksi
 - Auttoi rahoituksen lisäksi näkemään EU:n näkemyksiä asioihin
- Yhteistyön tiivistyminen alueella johti rahoitustarpeiden tunnistamiseen, hankerahoituksen hakemiseen ja myös hankerahoituksen saamiseen
- KOPPI-hanke kiertotaloustiedon tuomiseen kunnille
- ”Pitkä jatkumo ja kärsivällisyyden kaari ja luottamus siihen, että asioita tapahtuu”

Case ilmastotyö

- Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 -ryhmä
- Canemure-Hankkeen yhtenä tehtävänä oli perustaa yhteistyöryhmä, jonka toiminta oli hyvin aktiivista, vaikka osallistujat olivat organisaatioiden johtoihin kuuluvia.
- Hankkeen jälkeen hiilineutraalisuustavoitteen 2030 seurantaan perustettiin seurantaryhmä, jossa voidaan verkostossa edistää tavoitteen saavuttamista
- Ilmastojohtamisen teemassa Helsingin yliopisto ja Hyytiälän metsäasema vahvasti mukana
 - PIK ja Hyytiälä living lab- hankkeet lähteneet liikkeelle tästä ilmastojohtamisen teeman kehittämistyöstä
- Hankkeet ylipäättänsä synnyttävät erilaisia verkostoja, jotka joko pysyvät tai kuolevat hankkeiden loputtua

Toiveita asioiden parissa toimiville verkostoille

- Hiilineutraali Pirkanmaa -päivätyö alkaa ensi vuonna -> tähän liittyä sidosryhmäyhteistyötä
- Olemassa olevien verkostojen hyödyntäminen tässä työssä

- Miten tavoitteen osalta (muutokset esimerkiksi määritelmässä) viestitään? – Verkostojen merkitys viestinnässä

Keskustelusta

Mikä lisäarvo maakunnallisella verkostolla on ollut? Hyvä kysymys, kunnat kaipaavat varmasti uusia avauksiakin

Pirkanmaalla poikkeuksellisen paljon ilmastoyhteistyön verkostoja, mistä voisi johtua? Tunnistettu myös muiden alueiden osalta, että yhteistyön määrä ja myös laatu on oikein hyvää. Yhteistyön kulttuuriperintö, matalat kynnykset toimijoilla yhteistyöhön. Kehittämistoimijoiden kasautumista alueelle. Ei kilpailua siitä, kuka saa 'sulan hattuun'.

Samojen ihmisten tapaaminen useammassa verkostossa auttaa sietämään omaan toimintaan liittyvää epävarmuutta paremmin -> lisää todennäköisyyttä uskaltaa kysyä asioista muilta ja tehdä yhteistyötä. Tietää myös mistä kysyä ja saa monesti vastauksen.

Lyhyet puheenvuorot, molempien osahankkeiden johtajat

Tuukka Petäjä, Helsingin yliopisto:

PIK ei rakentunut tyhjiin maailmaan, vaan hankehumpun tuloksena. Termiä ei pitäisi käsittää pelkästään huonona, vaan olemassa olevalle yhteistyön pohjalta voi saada myös hyvää toimintaa tehtyä. Yhteistyön jatkolle pitää löytää keinoja. Toisaalta tiedemaailma tarvitsee sidosryhmiä, jotta tutkimus ei ole irrallaan todellisuudesta, vaan tutkimuksella pitää olla vaikuttavuutta. Tällaisilla projekteilla saadaan alueellista vaikuttavuutta. Projektit tuovat nopeaa kehitystä ja toisaalta Hyytiälä tuottaa pitkäaikaista tietoa. Jotta saadaan hyötyä alueelle, tarvitaan kuitenkin tällaisia projekteja. Vaikka projektien fokus on eri, toimijat projekteissa voi olla samoja. Seurataan sitä, jota EU tai kansallisten tason rahoitusinstrumentit tuovat mahdollisuuksia ja tuodaan myös uusia toimijoita mukaan. Turvallisuus puhuttaa, mutta ilmasto on pidemmän ajan ongelma. Siksi nuortenkin ottaminen mukaan on tärkeä viesti. Kun tulevaisuudessa turvallisuusasiat hyvällä tolalla, on taas ilmastoasioiden vuoro.

Jorma Keskinen, Tampereen yliopisto:

Tutkimuksessa korostuvat ison tason jutut, kuten ilmakehän molekyylien rooli ja maatalouden hiilitase. Tampereen yliopistolla liikenne ja liikkuvat koneet tutkittavia asioita. Isot yritykset lähtevät mukaan mm. BF-hankkeisiin. Paikallisestikin tehdään päätöksiä, jotka vaikuttavat asioihin, yksittäistenkin toimijoiden toimesta. Se mikä toimii ylätasolla, ei välttämättä toimi paikallisesti. Näiden yhdistämiseksi tällaiset hankkeet ovat tärkeitä.

Miksi verkostoissa esitetty tieto on niin paljon helpommin omaksuttavaa? Miksi vertaistuki on niin paljon parempaa kuin muu? Verkostot tuovat toimintaan intensiivisyyden tason, jota ei saavuteta paperista lukemalla.

Pirkanmaan liitto on ollut apuna, yhteistyön kannalta on ollut tärkeää, että tiimi ja osallistujat ovat olleet tärkeitä yhteistyössä. Nuorten halu osallistua on ollut sellainen, jota haluaisin nostaa.

Osallistujien vapaa sana:

- Miten yliopistot ottavat huomioon, miten sodasta palaudutaan? Vastaus: Tieteellistä yhteistyötä on jo olemassa ukrainalaisten kanssa, koulutusta ilmasto-, ympäristö- ja ilmanlaadun asiantuntijoille. Hyytiälässä ukrainalaisia tutkijoita viime viikollakin. Myös Tampereella yhteistyötä ukrainalaisten kanssa tehdään. Ukraina ei ole unohdettu paikka tiedeyhteisössä. Mahdollisuus myös rakentaa kestävää pohjaa.
- Miksi seurakuntien on ollut tärkeä olla mukana? Hiilineutraali kirkko. Kiinteistöjen päästöt, liikkuminen, ruokailu. Kirkon ilmasto-ohjelmaan pohjautuva. Miten päästään hiilineutraaliin kirkkoon 2030? PIK-toiminta on ollut auttamassa löytämään menetelmiä, keinoja ja yhteistyötä.
- Puiden tapaan me olemme osa jatkumoa. Pirkanmaalla voisi olla kulttuurin edelläkävijä. Verkostot tuovat ihmisiä yhteen. Yleisellä tasolla voi kysyä: Ketkä ovat teidän takananne (vaikuttaneet siihen, että olette mukana)? Ketkä haluatte kutsua mukaan?
- Paikallakin merkitystä tiedon omaksumiseen. Hyytiälässä on ollut upea olla.